

RECERCA I COOPERACIÓ A LA COMUNITAT

per Arno Klose

32 (456/Volum 2/juliol-agost 1982

ciència 18)

En ocasió del cinquantè aniversari de la fundació de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, el professor Arno Klose va ser convidat a fer la conferència inaugural d'aquest curs. La Societat va triar significativament el tema de l'organització de la recerca a la Comunitat Europea, en un moment que Catalunya fa un esforç clar per posar en marxa una recerca catalana coherent amb les necessitats del país d'acord amb les experiències ja portades a terme al món. La conferència va obtenir el suport de la CIRIT i va tenir lloc el 22 de gener del 1982.

En primer lloc, deixeu-me expressar la meua gratitud als organitzadors per la invitació a assistir a la celebració del cinquanta aniversari de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques. És un gran honor per a mi fer aquesta exposició dins aquest marc científic altament especialitzat. He acceptat de grat aquesta proposta perquè la feina d'un funcionari de la Comissió de les Comunitats Europees no és sempre enormement agradable, tot i el fet que m'ocupo de les relacions entre la Comunitat i els tercers Estats europeus.

Dit això, ja he començat a presentar-me: sóc responsable, en la direcció general de la Ciència, de la recerca i del desenvolupament (D.G. XII), de la *Cooperació Europea Científica i Tècnica* (COST). Aquest càrrec té un aspecte de coordinació doble:

1.- La coordinació dels programes de recerca entre la Comunitat i els tercers Estats europeus;
2.- La coordinació dels treballs dins de la Comissió, perquè les responsabilitats tocant als diferents camps de la recerca recauen en les diverses direccions generals.

Un cop exposat aquest càrrec i les meves competències, tinc la intenció de parlar-vos de "La cooperació científica i tècnica dins el marc de la política de la recerca de la Comunitat Europea".

La meua exposició es dividirà en dues parts:

I. LA POLITICA COMUNA DINS EL SECTOR DE LA CIENCIA I LA TECNOLOGIA

amb alguns apartats:

- 1) Una visió històrica breu i el perquè d'una política comunitària
- 2) Els objectius, les condicions generals i els criteris de selecció de la política comuna
- 3) Els programes científics i tècnics prioritaris de la Comunitat
- 4) Les modalitats, finançament, estructura i procediments
- 5) La cooperació internacional.

II. LA COOPERACIÓ EUROPEA CIENTÍFICA I TÉCNICA DINS EL MARC DEL COST

igualment, amb alguns apartats:

- 1) Històrica
- 2) Els àmbits de cooperació
- 3) Els tres principis fonamentals de la cooperació COST
- 4) L'acció COST
- 5) Les categories de cooperació.

LA POLÍTICA COMUNA DE LA RECERCA

I.1) HISTÒRICA

La política de la Comunitat en aquests sectors no és tan vella com les Comuni-

tats. Els tractats que van instituir les Comunitats Europees mateix han fixat certs objectius i definit certes competències que, això no obstant, es limiten a uns àmbits particulars:

– en el marc de la CECA (Comunitat Europea del Carbó i l'Acer) està previst fomentar la recerca tècnica i econòmica pel que fa a la producció i el desenvolupament del consum del carbó i l'acer, així com el millorament de la seguretat del treball en els sectors d'aquestes indústries (article 55 del tractat CECA);
– el tractat EURATOM preveu el desenvolupament de la recerca nuclear en els Estats membres de la Comunitat Europea (article 4, paràgraf 2 del tractat CEEA –Comunitat Europea de l'Energia Atòmica);
– finalment, el tractat que institueix la Comunitat Econòmica Europea considera el recurs a la recerca amb vista a fer créixer la productivitat de l'agricultura (article 41 del tractat CEE).

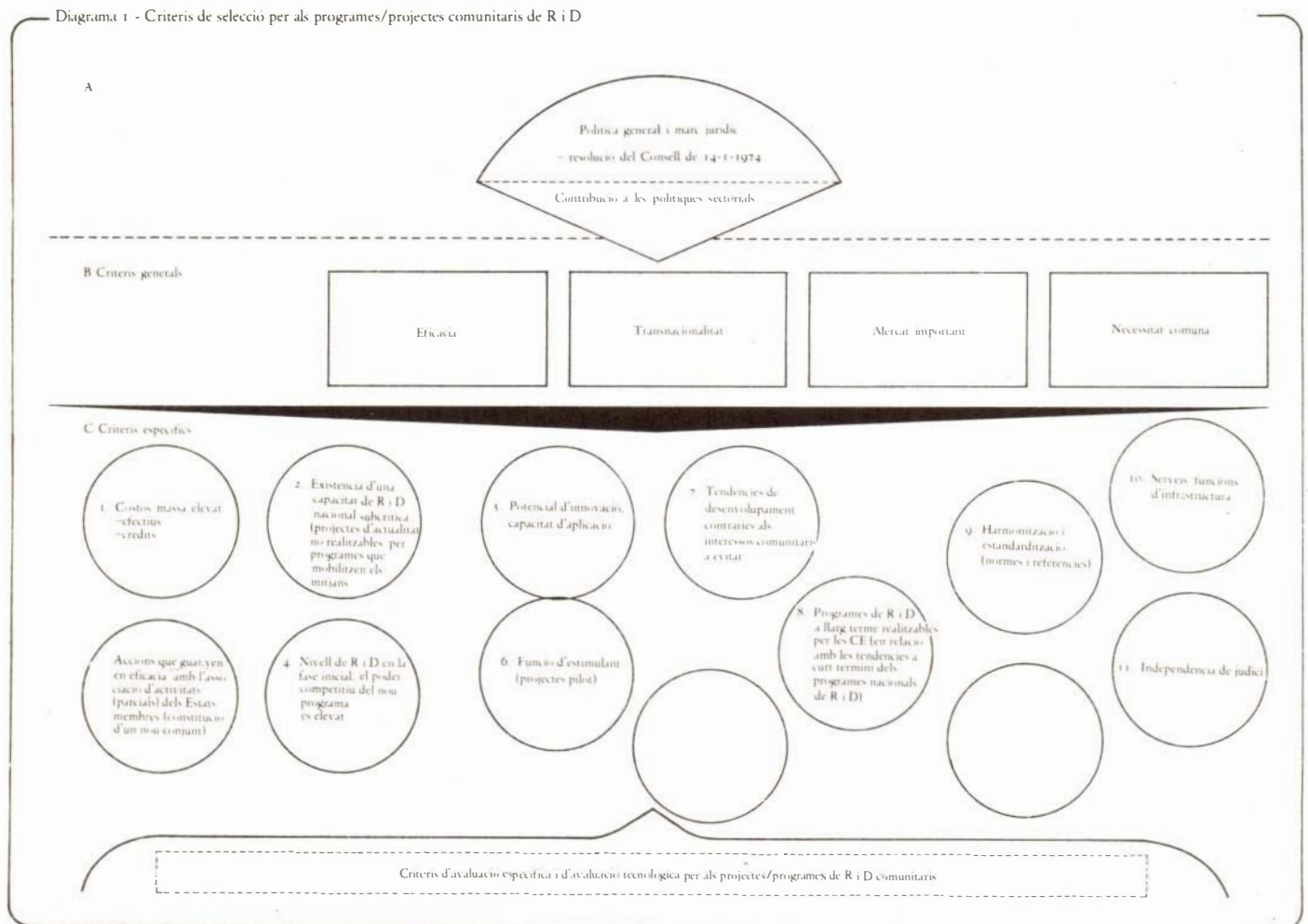
Aquestes recerques, i particularment les d'EURATOM, van començar amb un gran entusiasme i molts mitjans. Malgrat tot, les dificultats van aparèixer ben aviat. A meitat anys seixanta era evident que els objectius molt ambiciosos d'EURATOM no eren realitzables en les circumstàncies d'aquella època.

La crisi d'EURATOM i la crisi del Centre Comú de Recerca, creat pel tractat d'EURATOM, article 8, s'anaven aguditzant. Però és en aquesta època que les polítiques nacionals per la recerca i el

CIENTÍFICA I TÈCNICA EUROPEA

TAULA 1

Diagrama 1 - Criteris de selecció per als programes/projectes comunitaris de R i D

desenvolupament van començar a canviar. Les forces polítiques, així com l'opinió pública, eren com més va més crítiques sobre el desequilibri entre els sectors privilegiats, com l'espai, l'energia nuclear i la defensa, i aquells una mica oblidats, corresponents a certes necessitats de la societat tals com el medi ambient, la recerca social i mèdica o els nous mitjans de transport.

La Comunitat dels sis va començar al seu torn a sentir un malestar creixent davant el fet que, en nombrosos terrenys de la recerca científica i tècnica, el nivell de desenvolupament d'Europa s'arriscava a

quedar endarrerit respecte al de la resta del món (repte americà; competència japonesa).

La competitivitat industrial i científica europea no podia ser garantida a llarg terme si no era que els esforços de recerca es coordinaven en l'àmbit europeu o es portaven a cap directament en aquest àmbit i que els seus resultats eren intercanviats entre els Estats.

El 1967 el Consell de les Comunitats Europees va encarregar al grup de treball PREST (sigla que correspon a Política de la Recerca Científica i Tècnica), constituït al si del comitè de política econò-

mica a terme mitjà, fer un estudi sobre les possibilitats de cooperació en els set sectors punta, que són:

- la informàtica
- les telecomunicacions
- els nous mitjans de transport
- l'oceanografia
- la metal·lúrgia
- la protecció del medi ambient
- la meteorologia.

Aquesta iniciativa va conduir a la realització de l'informe Aigrain, el 1970, batejat amb el nom del president del PREST, antic ministre francès responsable de la recerca, que va comportar qua-

TAULA 2

POLÍTICA COMUNA AL SECTOR DE LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA Programes de R i D

I. ACCIONS DIRECTES

-CCR

II. ACCIONS INDIRECTES, CONCERTADES I ALTRES PROGRAMES DE RECERCA

1. PROVISIÓ A LLARG TERME I RECURSOS

1.1 Energia

1.1.1 Energies noves

- Energia solar.....
- Energia geotèrmica..
- Utilització de l'hidrogen
- Economies d'energia
- Anàlisi de sistemes

1.1.2 Fissió nuclear

- Reciclatge del plutoni
- Gestió i emmagatzematge dels residus radioactius.
- Seguretat dels reactors tèrmics d'aigua...
- Desplaçament de les centrals nuclears...
- Desenvolupament dels reactors i tecnologies avançades

1.1.3 Fusió nuclear

- Fusió termonuclear controlada
- JET

1.1.4 Radioprotecció (cf. 2.2)

1.1.5 Carbo

- Tècniques mineres
- Valoració dels productes

1.2 Recursos

1.2.1 Primeres matèries

- Primeres matèries primaries
- Urani (extracció i explotació)
- Reciclatge dels residus municipals i industrials
- Reciclatge dels papers i els cartons

1.2.2 Agricultura

- Programes comuns i progr. de coordinació

2. MEDI AMBIENT, SANITAT I QUALITAT DE LA VIDA

2.1 Medi ambient

- Protecció del medi ambient
- Post de depuració
- Pol·luents atmosfèrics
- Micropol·luents orgànics de l'aigua
- Climatologia
- Urbanisme

- Pol·lució en siderúrgia
- Lluita contra les nocivitatns en siderúrgia

2.2 Radioprotecció

- Radioprotecció

2.3 Sanitat i seguretat

- Anomalies congènites
- Envel·liment cel·lular
- Oxigenació extracorporal
- Trombosi
- Audició
- Monitoring perinatal
- Electrocardiografia
- Afeccions respiratòries cròniques
- Ergonomia i readaptació
- Higiene industrial a les mines
- Seguretat a les mines

3. DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC

3.1 Tecnologies convencionals

- Acer.....
- Tèxtil.....
- Calçat.....
- Ceràmica.....
- Productes alimentaris.....

3.2 Tecnologies noves

- 3.2.1 Informàtica
- Programes "informàtica"

- 3.2.2 Biotecnologia
- Enginyeria biomolecular

3.3 Accions de suport

- Traducció automàtica
- EUROTRA
- Gabinet comunitari de referència

4. INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ CIENTÍFICA I TÈCNICA

- IDST

III. Estudis PROSPECTIUS - estimació R i D

- FAST
- Formació científica i tècnica

		1977	78	79	80	81	82	83	84	85
AD	348 M	2.340 P	0	2.280 P	510,87 ME	2.280 P				
AI	0	17,8 M	8 P	48 ME	9 P					
AI	0	13 M	4 P	18 ME	7 P					
AI	0	13,24 M	4 P	8 ME	4 P					
AI	0	11,08 M	6 P	27 ME	9 P					
AI	0	3,88 M	7 P	6 ME	9 P					
AI	0	4,78 ME	3 P	20 ME	8 P					
AI	0	18,16 ME	4 P	6,3 ME	43 ME	3 P	10 P			
AI	0			4,7 ME	3 P					
AI	0			*						
AI	0	126 M	0	113 P						
EC	0	102,4 ME	180 P	190,5 ME	113 P					
EC	0			148 ME	180 P					
CECA	0									
CECA	0									
AI	0			18 ME	8 P					
AI	0			3 ME	3 P					
AI	0			2,8 ME	2 P	9 ME	0	5 P		
AI	0									
AI	0			18,002 ME						
AI	0	20,8 ME	10 P	51 ME	18 P					
AC	0		0,14 M							
AC	0		0,5 ME	2 P						
AC	0		0,48 ME	1 P						
AI	0		8 ME	3 P						
AC	0	0,2 ME		1,8 ME	2 P					
CECA	0	18 M								
CECA	0			15 ME						
AI	0	38 M	89 P	58 ME	84 P					
AC	0			0,33 ME						
AC	0			0,4 ME						
AC	0			0,38 ME						
AC	0				2,32 ME	4 P				
AC	0									
CECA	0			5 ME						
CECA	0			9 M	13 ME					
CECA	0			7 ME		10 ME				
CECA	0	7,5 M			10 ME					
CECA	0									
CECA	0									
AI	0	0,28 M		4,3 ME	2 P					
AI	0	0,236 M								
AI	0			4,8 ME	2 P					
AI	0	0,26 ME								
AI	0			0,287 ME	1 P					
AI	0									
AI	0									
AI	0									
AI	0									
AI	0			2,265 M						
AI	0			25 ME						
AI	0				28 ME	8 P				
AI	0			3,3 ME	3,78 ME					
AI	0	2,7 M	7 P	10,3 ME	14 P					
AI	0									
AI	0	1,78 M		9,5 ME						
AI	0									
AI	0									
AI	0			4,4 ME		10 P				
AI	0			4,6 M	8 P	11,3 ME	8 P			

Data de reexamen del programa
AI: Acció indirecta
AD: Acció directa
AC: Acció concertada
CECA: Acció CECA
*: Altres accions

Programes decidits
Programes aprovats per la Comissió

Credits pressupostaris anuals
Programes no avaluats

P: Agents
M: Milions d'UC
ME: Milions d'UCE

ranta-set projectes concrets en matèria de recerca. Aquest és l'origen de la COST, sobre la qual tornaré a parlar més endavant.

Tot i aquests esforços i aquests èxits va caler esperar fins al 14 de gener de 1974 perquè el Consell decidís la posada en pràctica d'una política comuna de la ciència i la tecnologia que impliqués la coordinació de les polítiques nacionals i l'execució en comú d'accions d'interès comunitari (quatre resolucions: JO C 7 del 29-I-1974).

Deixo aquí aquesta exposició històrica per passar a parlar-vos de:

I.2) ELS OBJECTIUS, LES CONDICIONS GENERALS I ELS CRITERIS DE SELECCIÓ D'AQUESTA POLÍTICA COMUNA

A part de la coordinació de les polítiques dels diversos Estats, la definició i la posada en marxa de programes de recerca i d'accions d'interès comunitari, ja esmentades més amunt, la política de la recerca havia de *sostenir* d'una banda les *politiques sectorials* de la Comunitat tals com l'energia, l'agricultura i el medi ambient, i, de l'altra, havia de *contribuir a desenvolupar* noves polítiques sectorials tals com les de les primeres matèries o de la vida social. Les finalitats essencials de la política comuna de Rid corresponen als objectius generals de la Comunitat. N'han estat retinguts quatre sectors prioritari:

1. Seguretat de provisió a llarg terme en matèria de recursos: energia, agricultura, primera matèria, aigua;
2. Promoció d'un desenvolupament econòmic comunitari competitiu en el pla internacional;
3. Millorament de les condicions de vida i de treball dels ciutadans;
4. Protecció del medi ambient i la naturalesa.

La Comunitat ha tingut en compte aquests sectors prioritari en l'elecció dels programes que la Comissió ha presentat al Consell. Més endavant us mostraré els programes comunitaris en curs, reunits en una taula.

Però quin sistema de criteris hi ha per a la tria de les activitats comunitàries? El sistema de criteris retingut se situa a tres nivells. El primer d'ells ve determinat pels tres tractats comunitaris i la decisió del Consell de 14 de gener de 1974. (Aquí cal fer esment que a partir de començos dels anys setanta l'article 235 del tractat CEE ha servit de base jurídica per a programes de recerca.)

El segon nivell del sistema comporta quatre criteris generals:

1. Eficàcia: obtenció d'una eficàcia i una racionalització més grans en l'àmbit comunitari (exemple: la fusió)
2. Transnacionalitat: la naturalesa dels projectes de recerca i de la tecnologia exigeix estructures d'acció transnacionals (exemples: els transports, la informació i la documentació o les telecomunicacions)
3. Mercat ampli: els costos de desenvolupament i les sortides per a determinats projectes exigeixen mercats transnacionals (informàtica, aeronàutica)
4. Necessitats col·lectives: en tots els Estats membres de la Comunitat hi ha necessitats comunes (exemples: el medi ambient, l'organisme, l'estandardització, la ràdio-protecció).

El tercer nivell és constituït per criteris específics que tenen la funció de crear una *checklist* i un fil conductor (vegeu taula 1). Seguint el meu esquema, ara us voldria presentar:

I.3) ELS PROGRAMES CIENTÍFICS I TÈCNICS PRIORITARIS DE LA COMUNITAT

Donada la diversitat d'aquests programes em limitaré a citar-vos-en els títols, i això basant-me en la taula 2 (Doc. CREST/1216/1980).

Amb aquesta enumeració dels programes comunitaris arribem al quart apartat, titulat:

I.4) MODALITATS, FINANÇAMENT, ESTRUCTURA I PROCEDIMENTS

Dins el marc de la política de recerca, la Comunitat distingeix tres tipus d'acció:

- directa,
- indirecta, i
- concertada.

Les accions directes i indirectes han nascut del tractat EURATOM; l'acció concertada constitueix una modalitat que va ser practicada per primer cop en el marc COST.

Per *acció directa* entenem les activitats de recerca "intramurs". Es tracta de la recerca pròpia de la Comunitat que es porta a terme als quatre establiments del Centre Comú de Recerca situats a Ispra, Itàlia; Petten, Països Baixos; Geel, Bèlgica; Karlsruhe, Alemanya. Aquests centres de recerca són finançats totalment pel pressupost comunitari.

L'*acció indirecta* constitueix, al contrari, una modalitat de recerca "extramurs". Es tracta de treballs de recerca desenrotllats sota contracte per establiments públics o empreses industrials privades dels diferents Estats membres. Aquestes activitats no són finançades, generalment, més que un 50 per cent pel pressupost comunitari. La recerca contractual constitueix un instrument de coordinació important. Sobre la base dels criteris de les seleccions generals i específiques definides per als programes comunitaris de què hem parlat més amunt, fan possible treballs de recerca i desenvolupament que no sempre podrien ser acompanyats en l'àmbit nacional.

L'*acció concertada* constitueix una modalitat nova de la recerca comunitària que ja ha estat assajada dins el marc COST. En aquest cas el programa es fixa en comú i les seves diverses parts són finançades íntegrament pels Estats membres i executades sota la seva responsabilitat. La Comissió assegura la coordinació dels treballs i els intercanvis de coneixements. L'acció concertada dóna així la possibilitat d'assegurar, en certs casos, una coordinació eficaç amb mitjans escassos.

Les estructures i els procediments decisoris són a la taula 3. D'una manera esquemàtica podem distingir en la Comunitat tres classes d'òrgans consultius:

En el terreny polític, aconsellant el Consell i la Comissió:

1.- El CREST i els seus subcomitès, aconsellant la Comissió:

2.- El CERD, el CST (en el camp de l'energia nuclear), el CPRA (en el camp de l'agricultura), el CCF (fusió) i el CCG (CCR).

En el terreny de l'acció, aconsellant la Comissió:

3.- Els Comitès Consultius en matèria de gestió de programes i el CPRA per a l'execució del programa agrícola.

El Comitè de Recerca Científica i Tècnica (CREST) és l'instrument central per al desenvolupament de la política de R i D. El CREST és constituït per representants dels Estats membres i de la Comissió. L'eficàcia d'aquests treballs implica que els seus membres puguin —després d'una consulta interministerial interna— pronunciar-se sobre tots els aspectes científics, tècnics, administratius i financers de les propostes de la Comissió dins l'àmbit de la ciència i la tecnologia.

El CERD és el comitè d'experts independents que assegura per a la Comissió un contacte directe amb les personalitats eminents de la recerca, la ciència i la tecnologia.

No voldria acabar aquest capítol sobre la política comunitària de la recerca i el desenvolupament sense afegir un punt:

I. 5) LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL

La recerca comunitària obliga a trobar un complement en la cooperació internacional. La Comunitat té relacions amb molts països i organitzacions internacionals en el terreny de la recerca i el desenvolupament.

Hi ha quatre classes d'interlocutors que mereixen una atenció particular:

1) Els països en via de desenvolupament, amb els quals ja estan en vigor acords particulars (Convenció de Lomé, països àrabs).

2) Dins les relacions de la Comunitat amb els grans països industrials no europeus, el terreny de la recerca i el desenvolupament i la cooperació estreta en aquesta matèria ocupen un lloc important.

3. La Comunitat té, així mateix, estrets contactes amb totes les organitzacions internacionals que desenrotllen activitats dins el camp de la recerca i la tecnologia, en particular amb les Nacions Unides i les seves agències especialitzades (UNESCO, ECE, AIEA, FAO i OMS), amb l'OCDE, incloent-hi l'AIE i l'AEEN, així com amb el FES...

4) Cito en quart lloc els països veïns de l'Europa de l'Oest que no formen part de la Comunitat bé que siguin citats generalment sempre en primer lloc. Són els països COST, que deuen el seu nom al Comitè de Cooperació europea en el terreny de la recerca científica i tècnica. I d'aquesta manera he trobat el pont per enllaçar amb el segon capítol de la meua exposició.

LA COOPERACIÓ EUROPEA DINS EL MARC COST

II.1) HISTÒRICA

Donat que la COST està estrictament lligada a l'aparició d'elements essencials de la política comunitària en matèria de recerca, puc ser molt breu pel que fa a la cooperació històrica.

Partiré dels esdeveniments de 1970, en què el grup PREST va fer l'informe Aigrain, compost de 47 projectes de recerca. Ja us he parlat d'aquest informe al principi de la meua conferència. El Consell de les Comunitats europees va estudiar aquest informe i va encarregar el seu president d'invitar Dinamarca, Irlanda, Noruega, Àustria, Portugal, Suècia, Suïssa, Espanya i Gran Bretanya a participar en la cooperació proposada en matèria de recerca. Tot seguit s'hi van afegir, per petició pròpia, Finlàndia, Grècia, Iugoslàvia i Turquia.

Els projectes de cooperació proposats van tornar a ser examinats per l'abril de 1970 amb la participació d'experts dels tercers Estats esmentats. Paral·lelament,

el comitè d'alts funcionaris COST, que es va reunir per primera vegada el 19 d'octubre de 1970, va definir les condicions de participació en les diferents accions i va preparar amb aquesta finalitat projectes d'acords. El Consell de les Comunitats europees va convocar, el 1971, una conferència en què participaven els ministres responsables de la recerca i la tecnologia dels dinou Estats implicats, així com el membre competent de la Comissió de les Comunitats Europees. Al llarg d'aquesta conferència va ser decidit portar a terme set accions COST. Al mateix temps, la conferència ministerial va encarregar al comitè d'alts funcionaris de continuar els treballs que consistien a preparar altres accions COST i a desenrotllar la cooperació europea en matèria de recerca que tot just acabava de començar. Aquesta conferència va tenir lloc els dies 22 i 23 de novembre de 1971. El seu desè aniversari va ser celebrat el 23 de novembre de l'any passat.

Les set accions acordades a la conferència varen ser engegades, i a partir de llavors l'activitat COST ha continuat el seu camí i ha conegut alts i baixos com qualsevol altra iniciativa.

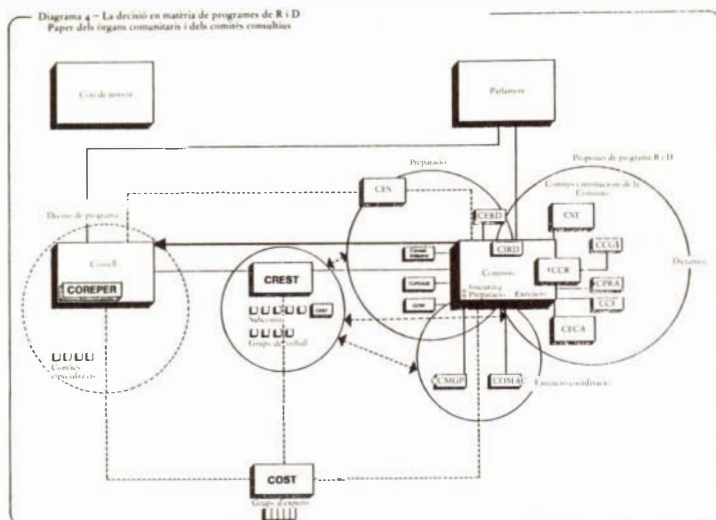
Sense entrar en detalls, us en donaré alguns aspectes generals.

II.2) ELS ÀMBITS DE COOPERACIÓ

La cooperació establerta dins el marc COST es limita als àmbits següents:

1. Informàtica (per ex. acció 11)
2. Telecomunicacions (per ex. acció 205)
3. Transports (per ex. acció 30)
4. Oceanografia (per ex. acció 43)
5. Metal·lúrgia i Ciències dels Materials (per ex. acció 50)
6. Protecció del Medi Ambient (per ex. acció 68/68 bis)
7. Meteorologia (per ex. acció 72)
8. Agricultura (per ex. acció 82)
9. Tecnologia dels Productes Alimentaris (per ex. acció 91)

A tots aquests àmbits s'afegeixen: la re-

cerca mèdica i la sanitat, així com la recerca social, un projecte de la qual és en preparació. Haureu comprovat, sens dubte, que fins a l'àmbit 7 es tracta dels camps de recerca de què us he parlat al capítol I.

Els altres quatre àmbits han esdevingut terrenys COST després de les propostes vingudes dels tercers Estats (per exemple: agrícola, proposta iugoslava; productes alimentaris, proposta sueca; recerca, proposta finlandesa) o bé de la Comunitat (per exemple: recerca mèdica). Les xifres d'1 a 9 referents a aquests nou àmbits de recerca concorden amb la codificació de les accions COST.

Tal com mostren aquests exemples, la primera xifra d'una acció sempre fa referència a l'àmbit de recerca concernent. La segona xifra correspon a una acció donada dins d'un dels sectors exposats més amunt. Però com que ja han estat fetes més de nou accions en alguns sectors de recerca, a vegades ha calgut introduir una numeració de tres xifres (per exemple: 205, 303).

II.3) ELS TRES PRINCIPIS FONAMENTALS DE LA COOPERACIÓ COST

1. La cooperació científica i tècnica ofereix un marc privilegiat a la cooperació en el terreny de la recerca i la tecnologia entre la Comunitat europea i els tercers Estats europeus. Aquest marc és privilegiat en la mesura que permet simultàniament i sense obligacions més grans:

- als Estats que no són membres de la Comunitats europea, de participar als programes de recerca comunitaris;
- als dinou Estats participants, siguin o no membres de la Comunitat, de cooperar en la recerca en un cert nombre de terrenys seleccionats.

2. Les accions concertades portades a terme en el marc de la cooperació COST són objecte d'una planificació comuna, el finançament de la qual és assegurat per cada Estat.

Donat que ja he parlat de l'acció concertada a l'apartat dels programes comunitaris, no tinc necessitat de repetir els avan-

tatges d'una tal cooperació (explotació dels resultats; divisió de treball; contribució equitativa en forma de treballs de recerca nacionals; lliure circulació dels coneixements adquirits...).

3. La cooperació COST no s'inscriu en el marc d'una política comuna de la recerca, igual com la que existeix per a la Comunitat des de 1974 i de la qual us he parlat llargament al capítol I, sinó que funciona "a la carta".

Això significa que els Estats frueixen d'una "llibertat d'opció" plena i sencera pel que fa a elaborar els projectes i participar en una acció COST donada. Efectivament, cada interlocutor decideix sempre, cas per cas, en funció dels seus interessos, si participarà en tal o tal altre projecte de recerca. No hi ha, doncs, la més mínima obligació de participar en una acció COST. Un Estat COST es pot fins i tot avenir ulteriorment a un acord en un terme raonable sense que hagi participat en els treballs preparatoris o als primers estadis de la posada en pràctica d'una acció COST.

II.4) L'ACCIÓ COST

Per al desenrotllament de les accions COST convé distingir dues fases fonamentalment diferents:

- la fase preparatòria (que va fins a l'inici de l'acció) i
- la fase de realització (que ha de permetre obtenir els resultats de recerca desitjats).

1. Preparació d'una acció COST

Cada un dels dinou Estats poden sotmetre al comitè d'alts funcionaris propostes d'accions de recerca en el marc COST. Aquestes propostes en principi poden referir-se a qualsevol camp de recerca. Això no obstant, per raó de les competències de la Comunitat Europea en matèria de política de la recerca, les propostes que provenen d'Estats membres han de ser sotmeses prèviament a la consideració de les instàncies comunitàries, en aquesta circumstància el CREST.

Les propostes d'acció COST han de contenir una breu descripció d'aquest projecte, indicacions sobre la seva

preparació, la seva importància econòmica i la seva durada, així com sobre els seus interlocutors eventuals. El comitè d'alts funcionaris examina el contingut d'aquestes propostes i decideix si tal o tal projecte ha de ser realitzat. En el cas afirmatiu, un grup de treball *ad hoc* és encarregat de continuar-ne l'elaboració. El mandat amb què el grup de treball ha estat investit pel comitè d'alts funcionaris defineix les tasques i fixa els termes.

En el marc del seu mandat, el grup de treball es reuneix tant de temps i tan sovint com calgui per adoptar unànimement l'informe destinat al comitè d'alts funcionaris. Aquest informe es fa arribar al comitè d'alts funcionaris, en què els Estats representats examinen aleshores si volen cooperar al projecte de recerca proposat. Paral·lelament, tenen lloc els tràmits interns de la Comunitat destinats a verificar si, en cas de fracàs, no es podria arribar a establir un programa comunitari. Dit d'altra manera, es tracta de classificar l'acció proposada dins una categoria administrativa i jurídica determinada de la qual us parlaré tot seguit.

2. Realització de l'acció COST

La firma de l'acta jurídica marca l'inici de la fase de realització de l'acció COST.

Tots els Estats COST, signataris o no, són convidats per la Comissió a participar en una primera reunió del comitè competent en aquesta acció. Això permet als altres interlocutors d'informar-se igualment sobre el contingut científic de l'acció en la perspectiva d'una eventual participació ulterior.

En la seva primera reunió, el comitè elegix un president, suspèn el seu reglament interior i decideix qui s'ha de fer càrrec de la secretaria. Seguidament les delegacions defineixen les contribucions científiques que els seus països poden aportar a l'acció COST. Els informes anuals i l'informe final permeten als observadors exteriors seguir les diferents accions COST. Aquests informes són es-

tablerts pel comitè i posats a la disposició dels Estats participants a l'acció considerada.

A la taula 4 hi ha un esquema que il·lustra les dues fases de l'acció COST.

II. 5) LES CATEGORIES DE LA COOPERACIÓ

Com us he promès abans, ara us dec una explicació sobre les categories de cooperació.

Per què hi ha diferents formes de cooperació?

La cooperació en el marc COST no ha estat pas sempre sense problemes. Després de la posada en pràctica de les primeres accions el 1971, van aparèixer algunes dificultats.

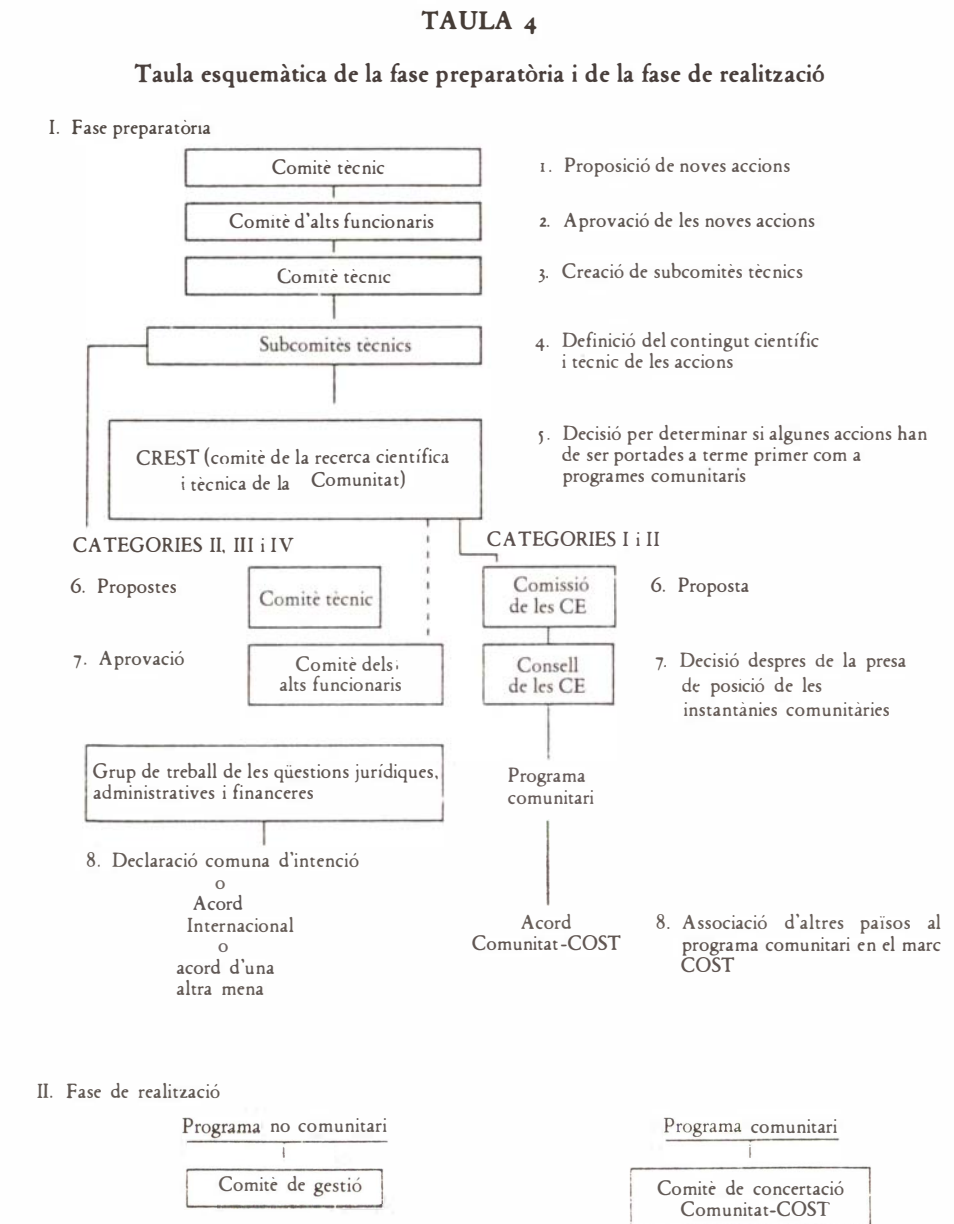
Primer, la ratificació parlamentària necessària per als acords internacionals presos demanava, en alguns casos, un temps de diversos anys.

Segon, les contribucions dels interlocutors també eren, en alguns casos, tributàries de canvis en les decisions pressupostàries nacionals.

Tercer, a partir de l'entrada, el 1973, de tres nous Estats —Dinamarca, Irlanda i Gran Bretanya— a la Comunitat, el centre de gravetat en el marc COST es desplaçava cap a la Comunitat (6 Estats membres + 13 tercers Estats — 9 E.M. + 10 T.E.). Això implicava una reorientació del personal científic de la Comissió com a primera prioritat dins els afers comunitaris, en aquest cas, la posada en pràctica de la política comunitària de la recerca. Les accions COST eren una mica víctimes d'aquest fet fins al juliol de 1978, data en què el Consell de la Comunitat i el comitè d'alts funcionaris COST es van posar respectivament d'acord sobre la definició de les quatre categories d'accions descrites seguidament:

CATEGORIA I: programes comunitaris als quals els Estats COST interessats que no són membres de la Comunitat europea es poden associar.

Es tracta d'un projecte de recerca posat a punt per la Comunitat i aturat pel Con-

sell. Els interlocutors de la COST no membres de la Comunitat veuen com se'ls ofereix, en virtut d'una disposició en aquest sentit que figura en la decisió del Consell, la possibilitat de participar en aquestes accions. A aquest efecte, la Comunitat conclou un acord amb els Estats interessats. Els Estats COST interessats en un programa en la preparació del qual no han intervingut, hi participen confiant a laboratoris d'aquests països certs treballs de recerca ben definits. Se'n segueix que els treballs de recerca de tots els Estats referits, en siguin membres o no, depenen —pel que fa a la coordinació— de la competència de la Comissió de les Comunitats europees. Això no obstant, els representants dels diferents pro-

grames de recerca tenen, al si de les instantànies comunitàries específiques (com el comitè consultiu en matèria de gestió de programes —CCMGP— o el comitè per les accions concertades —COMAC—), els mateixos drets que els altres membres. **CATEGORIA II:** accions COST que al mateix temps siguin objecte d'un programa comunitari. En aquest cas, un projecte de recerca és posat a punt en el marc de la COST sota proposta d'un Estat que no forma part de la Comunitat. El Consell de les Comunitats europees decideix que la Comunitat s'hi associï sota la forma d'un programa comunitari. Aleshores la Comunitat acorda, en representació dels Estats membres, amb els altres interlocutors de

la COST interessats. Aquest acord porta el nom d'"acord de concertació Comunitat-COST". La intervenció de la Comunitat es limita, en el pla intracomunitari, a la coordinació, per la Comissió de les Comunitats europees, de certs programes de recerca dels Estats membres esmentats en una decisió del Consell. La competència en matèria de coordinació instaurada sobre el pla intracomunitari no confereix a la Comissió el dret d'exercir un control o de donar instruccions, essent els governs dels Estats membres de la Comunitat responsables en els aspectes material i financer de les partides nacionals dels programes sotmesos a la coordinació.

Per als altres Estats de la COST, el traspass de la competència dels Estats membres de la Comunitat constitueix una decisió interna de la Comunitat. És normal que la intervenció de la Comunitat com una entitat única en matèria de política de recerca en el marc de la COST li confereixi una certa preponderància, susceptible d'afavorir els progressos de la integració comunitària en el terreny de la recerca.

CATEGORIA III: accions COST en què participen els Estats membres de la Comunitat, els altres interlocutors de la COST i la Comunitat ella mateixa.

La Comunitat europea participa en aquestes accions paral·lelament als seus Estats membres. Aquesta forma de cooperació ja existia el 1971, quan la Comunitat encara no tenia la seva pròpia política de recerca.

CATEGORIA IV: accions COST sense la participació de la Comunitat ella mateixa.

Només participen a aquestes accions els Estats, siguin o no membres de la Comunitat. Per tant la Comunitat no hi participa pas, com a tal, sinó que en la majoria de casos assegura i paga els treballs de **secretaria** per evitar que els Estats hagin de fer tràmits d'autorització relatius al finançament. A més, la Comissió és informada del desenrotllament de les accions.

Malgrat tot, són aquests mètodes i

aquests procediments de la cooperació el que ha donat un nou impuls a la vida de la COST. No tan sols el personal que la Comissió ha posat a la disposició del treball COST, sinó també els tràmits i els instruments jurídics concebuts novament, com la declaració comuna d'intenció (DCI), han accelerat tant la posada en pràctica de les accions decidides com l'elaboració de noves accions en sectors científics susceptibles d'una cooperació dins el marc COST. Comprendreu molt millor les implicacions d'aquesta decisió de 1978 si torneu a mirar la taula 4.

CONCLUSIONS I PERSPECTIVES

Senyores i senyors, he intentat oferir-vos una visió general de la cooperació en l'àmbit de la recerca tècnica i científica que ultrapassa de molt les fronteres de la Comunitat europea dels deu. És inevitable que no hagi pogut entrar en tots els detalls que us podien interessar. Citaré únicament alguns punts que no he pogut tractar en la meua exposició. Les estructures i els òrgans de la COST; els aspectes i els instruments jurídics; les regles de finançament. Tampoc no he parlat dels resultats de recerca de les accions COST ni de la participació dels diferents Estats en accions diverses. Si desitgeu obtenir aquestes indicacions, heu de saber que la meua conferència es basa en el text d'un llibret publicat en ocasió del desè aniversari de la COST que es pot sol·licitar als serveis de la Comissió a Brussel·les.

La part d'aquesta exposició relativa a la política de la Comunitat europea en el sector de la ciència i la tecnologia es basa en un butlletí de les Comunitats europees, suplement 3/77, igualment disponible.

En conclusió, encara una paraula sobre el futur. El 12 d'octubre de 1981, la Comissió va transmetre un comunicat amb l'objectiu de proposar per al decenni dels anys 80 una estratègia en matèria d'acció de la Comunitat dins el terreny de la ciència i la tecnologia. El consell de mi-

nistres de la recerca, el 9 de novembre de 1981, acaba de tenir un llarg debat d'orientació sobre les grans línies de les activitats de recerca de la Comunitat els pròxims anys. Per concloure aquest debat el president del Consell ha constatat que hi havia un gran consens pel que fa a:

- la necessitat de desenvolupar la recerca científica i tècnica en el marc d'una estratègia comunitària per promoure els objectius socioeconòmics de la Comunitat i dels Estats membres;

- l'impuls de les intencions de la Comissió de millorar l'eficàcia de les activitats R i D de la Comunitat, especialment per una funció d'estímul i de catalisi de les activitats de recerca dels Estats membres i per un increment de la mobilitat dels científics;

- el desig de veure com la Comissió formula les propostes concretes referents a un programa marc general per a la ciència i la tecnologia comunitàries;

- una política més activa d'explotació dels resultats de la recerca;

- una revisió de les estructures consultives i decisòries en matèria de R i D.

Cap comentari per la meua part. És el futur d'una Comunitat que de moment experimenta un període de crisi i que s'enfronta amb problemes socials i econòmics seriosos, en particular l'atur. El creixement econòmic va cap a zero o fins i tot esdevé negatiu. Aquests problemes comporten dificultats financeres per als governants. Les seves reaccions immediates sovint són la reducció dels pressupostos de la recerca. La Comissió està convençuda que aquesta no és una solució adequada. La ciència i la tecnologia no són certament els únics remeis a tots aquests problemes, però poden contribuir a la solució dels problemes, sobretot si s'orienten correctament i són executades d'una manera eficaç. Donat que el vostre país negocia amb la Comunitat per entrar a formar-ne part, els problemes que he descrit aviat també seran vostres. Però el vostre país amb la seva contribució també ajudarà a resoldre'ls.